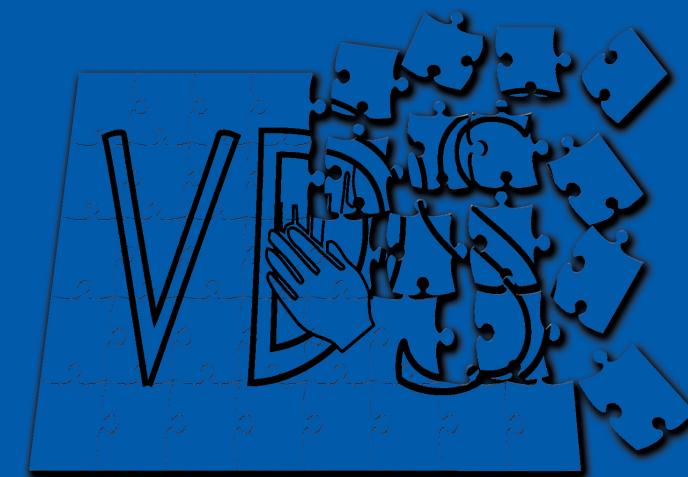

Viktimološko društvo Srbije
VDS info i podrška žrtvama
Tel/fax: 011/30-34-232
E-mail: vds@eunet.yu
Web site: www.vds.org.yu

VDS INFO I PODRŠKA ŽRTVAMA

ŽRTVE I SVEDOCI U KRIVIČNOPRAVNOM SISTEMU

2007

Fond za podršku
civilnom društvu u Srbiji

Projekat finansira Evropska unija,
a realizuje Evropska agencija za rekonstrukciju

VDS INFO I PODRŠKA ŽRTVAMA

**ŽRTVE I SVEDOCI
U KRIVIČNOPRAVNOM
SISTEMU**

Naziv projekta:
Razvoj službi za žrtve u Srbiji
maj 2007.

Izdaje:
Viktimološko društvo Srbije
Tel/fax: 011-30-342-32
E-mail: vds@eunet.yu
Web site: www.vds.org.yu

Tiraž
5000

SADRŽAJ

Uvod.....	5
Krivično delo i kriminalitet.....	7
Žrtva, oštećeni i svedok.....	7
Krivična dela koja se gone po službenoj dužnosti i krivična dela koja se gone po privatnoj tužbi i predlogu oštećenog.....	8
Prijavljuvanje krivičnog dela	11
Kako policija može da Vam pomogne?	12
Podnošenje krivične prijave tužilaštву.....	17
Skretanje toka krivične procedure.....	19
Podnošenje privatne tužbe ili predloga.....	23
Preuzimanje gonjenja od javnog tužioca	25
Krivični postupak	26
Postupak prema maloletnicima	28
Postupanje u slučaju organizovanog kriminala	31
Postupanje u slučaju ratnih zločina.....	32
Žrtva na sudu.....	34
Šta treba da znate ako ste pozvani da budete svedok u krivičnom postupku?	35
Pravo na naknadu štete prouzrokovane krivičnim delom.....	47
Skica sudnice.....	49
Adrese i telefoni stanica policije, tužilaštava i sudova u Beogradu.....	51

Uvod

Većina ljudi barem jedanput u životu postane, direktna ili indirektna, žrtva kriminaliteta, odnosno pojedinog krivičnog dela, ili, pak, očevidac ili svedok takvog ponašanja. S obzirom na to, veoma je važno da svaki građanin – žrtva, njeni roditelji, rođaci, prijatelji, kolege, poznanici, potom očevici, svedoci ili druga lica – u takvoj situaciji znaju:

- kome i na koji način mogu da prijave krivično delo,
- šta mogu da očekuju od nadležnih državnih organa,
- koja prava i obaveze imaju kada prijave krivično delo ili kada se pozivaju kao svedoci,
- kakvi su im položaj i uloga u krivičnom postupku, i
- kako mogu da ostvare pravo na naknadu štete prouzrokovane krivičnim delom.

Informisanje građana u tom pravcu čini se još važnijim ako uzmememo u obzir činjenicu da za veliki broj građana, posebno ako su žrtve nekog krivičnog dela, susret sa državnim organima, pre svega sa policijom i sudom, može da bude traumatično iskustvo, izvor stresova, briga i neprijatnosti. To naročito dolazi do izražaja pri prvom susretu sa državnim institucijama, kada građani nisu upoznati sa svojim pravima, obavezama, postupkom i kada ne zna-ju šta mogu da očekuju od nadležnih službi.

Zato je obaveza svakog društva da građanima pruži odgovara-juću zaštitu, ublaži posledice krivičnog dela, razume njihove pro-blane i patnje, i omogući ostvarivanje njihovih prava!

Cilj ove brošure je da Vam pruži neke osnovne informacije o tome kako bi trebalo da postupate ukoliko Vam se desi da posta-nete žrtva krivičnog dela ili svedok takvog ponašanja. Ova brošu-

ra treba da Vam posluži kao uputstvo kako da prijavite krivično delo, koja prava i obaveze imate, i šta možete da očekujete kada se pojavite na sudu kao oštećeni ili svedok.

Pored toga, ova brošura sadrži adrese i telefone stanica policije, tužilaštava i sudova na teritoriji grada Beograda.

* * * * *

**Ukoliko su Vam potrebne dodatne informacije
pozovite Viktimološko društvo Srbije
Službu VDS info i podrška žrtvama
telefon 011/30 34 232, pošaljite E-mail na vds@Eunet.yu
ili posetite Internet stranicu Viktimološkog društva Srbije
www.vds.org.yu**

Služba VDS info i podrška žrtvama namenjena je žrtvama kriminaliteta, i to kako ženama tako i muškarcima.

Žrtvama kriminaliteta pružaju se:

- informacije o njihovim pravima i načinu njihovog realizovanja,
- emocionalna podrška,
- upućivanje na druge službe/organizacije u zavisnosti od konkretnih potreba žrtve i
- podrška na sudu.

Usluge se pružaju osobama starijim od 14 godina, dok se pomoći i podrška deci pružaju posredno, preko roditelja ili drugih lica.

KRIVIČNO DELO I KRIMINALITET

Krivično delo je ono delo koje je zakonom predviđeno kao krivično delo, koje je protivpravno i koje je skrivljeno – na primer, *ubistvo, silovanje, krađa, razbojništvo, razbojnička krađa, nasilje u porodici, trgovina ljudima, ugrožavanje sigurnosti, telesne povrede, genocid, zločini protiv čovečnosti, ratni zločini i slično.*

Kriminalitet je, pak, ukupan broj krivičnih dela izvršenih na određenom prostoru u određenom vremenskom periodu.

ŽRTVA, OŠTEĆENI I SVEDOK

Žrtva je lice koje, usled izvršenog krivičnog dela, trpi materijalnu i/ili nematerijalnu štetu:

- fizički bol (povrede),
- psihičke patnje,
- uništenje ili oštećenje imovine,
- umanjenje imovine ili sprečavanje njenog uvećanja,
- strah,
- grubi napad na svoja osnovna prava.

Oštećeni je pravni naziv za žrtvu krivičnog dela, ali podrazumeva i druga lica čija su neka lična ili imovinska prava krivičnim delom povređena ili ugrožena, a na osnovu čega ostvaruju određena prava i imaju određene obaveze u krivičnom postupku.

Na primer, roditelji ili drugi srodnici lica koje je ubijeno, ili lice koje je izdržavano od strane lica koje je zadobilo teške telesne povre-

de koje su prouzrokovale invaliditet pa ono nije više radno sposobno i tako dalje.

Svedok je lice koje može da dâ informacije o krivičnom delu, učiniocu i drugim važnim okolnostima koje se odnose na određeni događaj. To može da bude kako sama žrtva, odnosno oštećeni, tako i druga lica.

Na primer, lica koja su se zatekla na licu mesta, lica koja pozna-ju žrtvu ili okriviljenog i slično.

KRIVIČNA DELA KOJA SE GONE PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI I KRIVIČNA DELA KOJA SE GONE PO PRIVATNOJ TUŽBI I PREDLOGU OŠTEĆENOG

Najveći broj krivičnih dela goni se po službenoj dužnosti!

To znači da nadležni državni organi (policija i tužilaštvo) po službenoj dužnosti, i obično na osnovu prethodne prijave od strane građana, preuzimaju potrebne mere i radnje kako bi se učinilac pronašao, uhvatio, i protiv njega pokrenuo krivični postupak (ako ima elemenata za to).

Drugu grupu krivičnih dela čine ona koja se gone po privatnoj tužbi, u kom slučaju lice koje je oštećeno tim krivičnim delom samo pokreće postupak podnošenjem privatne tužbe sudu, o čemu će više reći biti kasnije. Ova krivična dela su precizno određena Krivičnim zakonom Republike Srbije. Za sva druga krivična dela, gonjenje se preduzima po službenoj dužnosti.

Po privatnoj tužbi gone se sledeća krivična dela:

- laka telesna povreda (čl. 122 st. 1.)
- ugrožavanje sigurnosti (čl. 138 st. 1.)
- narušavanje nepovredivosti stana (čl. 139 st. 1.)
- povreda tajnosti pisama i drugih pošiljki (čl. 142 st. 1 i 2)
- neovlašćeno prisluškivanje i snimanje (čl. 143 st. 1 i 2)
- neovlašćeno fotografisanje (čl. 144 st. 1)
- neovlašćeno objavlјivanje i prikazivanje tuđeg spisa, portreta i snimka (čl. 145 st. 1)
- neovlašćeno prikupljanje ličnih podataka (čl. 146 st. 1 i 2)
- povreda prava na podnošenje pravnog sredstva (čl. 147 st. 1)
- uvreda (čl. 170)
- kleveta (čl. 171)
- iznošenje ličnih i porodičnih prilika (čl. 173) – ako su dela iz čl. 170, 171 i 172 učinjena prema umrlom licu, gonjenje se preduzima po privatnoj tužbi bračnog druga ili lica koje je sa umrlim živilo u trajnoj vanbračnoj zajednici, srodnika u pravoj liniji, usvojioca, usvojenika, brata ili sestre umrlog lica.
- povreda moralnih prava autora i interpretatora (čl. 198 st. 3)
- sitna krađa, utaja i prevara (čl. 210 st. 1), ako je krivično delo učinjeno na štetu imovine građana
- oduzimanje tuđe stvari (čl. 211 st. 1 i 2), ako je oduzeta stvar u svojini građana
- uništenje i oštećenje tuđe stvari (čl. 212 st. 1-3), ako je stvar u svojini građana
- protivpravno zauzimanje zemljišta (čl. 218 st. 1)

- protivpravno useljenje (čl. 219 st. 1)
- oštećenje tuđeg prava (čl. 220 st. 1 i 2), ako su oštećeni građani
- narušavanje poslovnog ugleda ili kreditne sposobnosti (čl. 239 st. 1 i 2)
- neovlašćeno korišćenje računara i računarske mreže (čl. 304 st 1)
- samovlašće (čl. 330 st. 1 i 2), ako je učinjeno na štetu građana.

Članom 222 predviđa se da se za krivična dela iz čl. 203 (krađa), čl. 204 (teška krađa), čl. 208 (prevara), čl. 213 (neovlašćeno korišćenje tuđeg vozila), čl. 216 st. 1 do 3 (zloupotreba poverenja) i čl. 221 (prikrivanje) Krivičnog zakonika RS, ako su učinjena prema bračnom drugu, licu sa kojim oštećeni živi u trajnoj vanbračnoj zajednici, srodniku po krvi u pravoj liniji, bratu ili sestri, usvojiocu ili usvojeniku ili drugim licima sa kojima učinilac živi u zajedničkom domaćinstvu, gonjenje preduzima po privatnoj tužbi.

Za pojedina krivična dela gonjenje se preduzima po službenoj dužnosti ali tek uz prehodni predlog oštećenog. Ova krivična dela su Krivičnim zakonikom Republike Srbije precizno određena.

Po predlogu oštećenog gone se sledeća krivična dela:

- neovlašćeno otkrivanje tajne (čl. 141)
- sprečavanje štampanja i rasturanja štampanih stvari i emitovanje programa (čl. 149 st. 1 i 2)
- sprečavanje objavljivanja odgovora i ispravke (čl. 150)
- sprečavanje javnog skupa (čl. 151 st. 1)
- sprečavanje političkog, sindikalnog i drugog organizovanja i delovanja (čl. 152 st. 1)
- silovanje (čl. 178) ukoliko je izvršeno prema bračnom drugu

- obljava nad nemoćnim licem (čl. 179) ukoliko je izvršena prema bračnom drugu
- nedozvoljene polne radnje (čl. 182 st. 1)
- povreda moralnih prava autora i interpretatora (čl. 198 st. 2)
- utaja (čl. 207 st. 1-5), ako su utajene stvari u svojini građana
- zelenštvo (čl. 217 st. 1)

Ukoliko se radi o maloletnim učinocima¹ krivičnih dela koja se gone po predlogu ili privatnoj tužbi, gonjenje uvek preduzima javni tužilac za maloletnike, ali tek pošto je oštećeni stavio predlog za pokretanje postupka.

Međutim, da bi se preduzelo gonjenje krivičnih dela, odnosno njihovih učinilaca, neophodno je delo prijaviti, i to pre svega policiji.

PRIJAVLJIVANJE KRIVIČNOG DELA

Prijavljanje krivičnih dela državnim organima od strane građana je od velikog značaja!

Prijavljanjem krivičnog dela...

- ✓ smanjuje se broj neotkrivenih krivičnih dela,
- ✓ smanjuje se rizik ponovnog izvršenja krivičnog dela od strane istog lica,
- ✓ smanjuje se rizik da ista osoba bude ponovo žrtva istog ili sličnog krivičnog dela,
- ✓ smanjuje se rizik da drugi građani postanu žrtve istog ili sličnog krivičnog dela, odnosno istog učinioca.

¹ Prema krivičnom zakonodavstvu Srbije, maloletnikom se smatra lice koje je navršilo četrnaest godina, a nije navršilo osamnaest godina, dok se pod maloletnim licem podrazumeva lice koje nije navršilo osamnaest godina.

KAKO POLICIJA MOŽE DA VAM POMOGNE?

Krivično delo, po pravilu, treba da prijavite stanici policije koja se nalazi u mestu Vašeg prebivališta, i to:

- ✓ putem telefona,
- ✓ pismeno, ili
- ✓ lično.

Prijavljivanje krivičnog dela telefonom

 Pozovite broj 92 ili telefon lokalne stanice policije, čiji se brojevi za grad Beograd nalaze na kraju ove brošure!

Nakon što ste obavestili policiju o tome šta se dogodilo, na licu mesta bi trebalo da dođe patrola lokalne stanice policije ili Policijске uprave za grad Beograd u zavisnosti od vrste i težine krivičnog dela.

Na licu mesta, policija će obaviti razgovor sa zatečenim licima: sa učiniocem (ako je tu zatečen), svedocima, očevicima, a sa žrtvom ako ona nije u međuvremenu odvedena u bolnicu (zbog zadobijenih povreda). Međutim, ova lica mogu da budu dovedena i u prostorije stanice policije, odnosno Policijske uprave za grad Beograd kako bi se uzele njihove izjave o tome šta se dogodilo i o tome sačinio zapisnik.

Pored toga, na licu mesta, policija će preduzeti i druge neophodne mere i radnje kako bi se lice mesta obezbedilo da se tragovi krivičnog dela ne bi uništili (npr. fotografisanje lica mesta, pretraživanje lica mesta da bi se pronašli tragovi izvršenog dela i slično).

Nakon što je događaj prijavljen, policija prikuplja sve potrebne informacije, i, kada ima elemenata krivičnog dela, po službenoj

dužnosti sačinjava krivičnu prijavu (koju Vi ne potpisujete) i dostavlja je nadležnom tužilaštvu. Nakon toga, nemate obavezu da dolazite u policiju, osim ako ne budete pozvani da pružite neka dodatna objašnjenja ili da date nove informacije.

Prijavljivanje krivičnog dela neposredno u stanici policije ili u dežurnoj službi Policijske uprave za grad Beograd

Krivično delo možete da prijavite i direktno u stanici policije ili u dežurnoj službi Policijske uprave za grad Beograd.

Adrese i telefoni stanica policije za grad Beograd nalaze se na kraju ove brošure!

Ako krivično delo prijavljujete lokalnoj stanici policije...

...treba da se javite na prijavnici dežurnom policajcu (to je šalter koji se obično nalazi na samom ulazu u zgradu policije). Njemu ćete reći da želite da prijavite krivično delo. Dežurni policajac će Vas uputiti u dežurnu službu koja radi 24 sata.

U dežurnoj službi treba samo ukratko da kažete šta se dogodilo (bez ulaženja u detalje, što je posebno važno kod nekih krivičnih dela, kao što su silovanje ili drugi seksualni delikti).

Iz dežurne službe će Vas uputiti kod dežurnog inspektora (u odsek kriminalističke policije) kome treba da date detaljne informacije o tome šta se, gde, kada i kako dogodilo. Međutim, ako u momentu kada ste došli da prijavite delo u stanici policije nema dežurnog inspektora, ovaj razgovor može da se obavi i u samoj dežurnoj službi.

Po obavljenom razgovoru uzima se prijava na zapisnik!

Prijava, pored podataka u vezi sa prijavljenim delom, sadrži i podatke o Vama: ime i prezime, datum i mesto rođenja, matični broj, adresu prebivališta ili/i boravišta, zanimanje i broj lične kar-

te, kao i da li delo prijavljujete u svojstvu oštećenog ili ne. **Ovu prijavu Vi potpisujete!**

Nakon što je prijava sačinjena, predmet se dostavlja određenom inspektoru na rad. Inspektor će Vas kontaktirati, razmenite brojeve telefona tako da možete da se raspitate o slučaju ili da obavestite policiju da su, na primer, pretnje nastavljene, kako bi se preduzele eventualne mere zaštite. Osim toga, trebalo bi da inspektora obaveštavate i o promeni adrese ili broja telefona, tako da on može da Vas kontaktira ukoliko bude potrebno da pružite neke dodatne informacije.

Inspektor, koji je zadužen za konkretni slučaj, preuzima razlike mere i radnje, u cilju prikupljanja svih potrebnih informacija.

Kada se radi o lakšem krivičnom delu, za preuzimanje potrebnih mera i radnji nadležna je lokalna stanica policije, odnosno određeni inspektor. U slučaju težih krivičnih dela (npr. ubistvo, silovanje), uputiće Vas da se obratite Policijskoj upravi za grad Beograd ili će lokalna stanica policije obavestiti o događaju Policijsku upravu za grad Beograd i zajedno sa njima raditi na rasvetljavanju dela.

Tako se, na primer, za silovanje ili druge seksualne delikte prijava može uzeti i u prostorijama lokalne stanice policije, ali samo izuzetno (na primer, kada se radi o prigradskim opštinama), pri čemu se i u tim slučajevima obaveštava Policijska uprava za grad Beograd i dalje ona preuzima slučaj ili rade zajedno na njegovom rasvetljavanju.

Nakon što se sve potrebne informacije prikupe, ako ima elemenata krivičnog dela, inspektor sastavlja krivičnu prijavu i dostavlja je nadležnom tužilaštvu.

Ako krivično delo prijavljujete Policijskoj upravi za grad Beograd...

...treba da se javite na prijavnici dežurnom policajcu (to je šalter na ulazu u zgradu Policijske uprave za grad Beograd). Njemu treba da kažete da hoćete da prijavite krivično delo. On će Vas uputiti u dežurnu službu koja radi 24 sata.

U dežurnoj službi će neko od dežurnih policajaca sa Vama obaviti razgovor. Treba da kažete šta se, gde, kada i kako dogodilo (što detaljnije). Na osnovu tih informacija uzeće se prijava na zapisnik, koja sadrži iste podatke kao i u prethodnom slučaju (kada se delo prijavi lokalnoj stanici policije), a koju ćete Vi potpisati.

Dalje postupanje policije zavisi od toga da li je učinilac poznat ili nepoznat.

Ako je učinilac poznat, dežurna služba bi trebalo da preduzme potrebne mere i radnje kako bi prikupila sve potrebne informacije. Ako ima elemenata krivičnog dela, sačiniće krivičnu prijavu i dostaviti je tužilaštvu. Međutim, ukoliko ne uspeju to sve da završe do kraja svoje smene, predmet se iz dežurne službe dostavlja nekom od specijalizovanih odeljenja Policijske uprave za grad Beograd koje dalje preduzima potrebne mere i radnje.

Ako je učinilac nepoznat, po jedan primerak prijave na zapisnik koju ste potpisali, upućuje se tužilaštvu i specijalizovanom odeljenju Policijske uprave za grad Beograd (u zavisnosti od vrste dela – npr. odeljenju za krvne i seksualne delikte, odeljenju za imovinske delikte, odeljenju za maloletničku delinkvenciju i slično). Unutar odeljenja, predmet se daje određenom inspektoru na rad. On dalje postupa isto kao u slučaju kada je delo prijavljeno lokalnoj stanici policije.

**Ukoliko ne govorite srpski
biće Vam obezbeđen prevodilac!**

Šta ako ste zadobili povrede?

Ukoliko ste usled izvršenog krivičnog dela zadobili povrede, policajci bi trebalo da Vas odvedu u Urgentni centar ili Institut za sudsку medicinu, odnosno na VMA ako ste službeno lice (policajac) kako bi Vam se ukazala medicinska pomoć i konstatovale povrede.

U ove medicinske ustanove odvode Vas kolima hitne pomoći koju policija prethodno poziva da dode na lice mesta (osim ako to već neko nije uradio), što se dešava u slučajevima kada se delo prijavljuje putem telefona, i to odmah nakon njegovog izvršenja ili još u toku izvršenja. U tom slučaju, u medicinsku ustanovu odlazi i dežurni inspektor kako bi obavio razgovor sa Vama (ako je to moguće s obzirom na Vaše trenutno zdravstveno stanje) i sa lekarom, što je posebno važno zbog saznanja o kakvim povredama se radi, a što je bitno za kvalifikaciju krivičnog dela.

Ukoliko se na lice mesta ne poziva hitna pomoć jer se ne radi o teškim povredama, tada bi, po pravilu, dežurni inspektor trebalo da Vas odvede u Urgentni centar ili Institut za sudsку medicinu radi izdavanja potvrde o vrsti i težini povrede radi kvalifikovanja krivičnog dela.

Ukoliko ste se odmah nakon izvršenog krivičnog dela obratili direktno stanici policije ili Policijskoj upravi za grad Beograd, a zadobili ste povrede, takođe će Vas po službenoj dužnosti odvesti u Urgentni centar ili Institut za sudsку medicinu. U slučaju silovanja, odvešće Vas na Institut za ginekologiju i akušerstvo Kliničkog centra Srbije, a ako je potrebno i u Urgentni centar ili na Institut za sudsку medicinu kako bi se konstatovale povrede i pružila medicinska pomoć.

Kada Vas na pregled vode po službenoj dužnosti PREGLED NE PLAĆATE VI!

**Policija nije dužna da Vas obaveštava
o daljim radnjama koje preduzima!
Za sve informacije u vezi sa Vašim slučajem, обратите се
stanici policije koja je bila zadužena
za njegovo rešavanje!**

Podnošenjem krivične prijave, odnosno dopune krivične prijave tužilaštvu, ili obaveštenja o krivičnom delu, posao policije se završava!

Međutim, ono što treba da znate je...

**...da svaka prijava nekog događaja policiji ne završava podnošenjem krivične prijave tužilaštvu,
odnosno pokretanjem postupka!**

Samo ukoliko ima dovoljno okolnosti koje ukazuju da se radi o krivičnom delu, policija će podneti krivičnu prijavu tužilaštvu koje će dalje preuzeti neophodne zakonske korake.

PODNOŠENJE KRIVIČNE PRIJAVE TUŽILAŠTVU

Ukoliko ste oštećeni krivičnim delom ili imate saznanja o izvršenom krivičnom delu i učiniocu, krivičnu prijavu možete da podnesete i sami, neposredno tužilaštvu, i to:

- ✓ u pisanoj formi – na prijavnici tužilaštva,
- ✓ usmeno – na prijavnici tužilaštva kada se sačinjava zapisnik,
- ✓ putem telefona – kada se sačinjava službena beleška

- ✓ elektronskom poštom – kada će se prijava sačuvati na odgovarajućem nosiocu podataka i odštampati, ili
- ✓ upotrebom drugih tehničkih sredstava i načina.

Obratite se tužilaštvu koje je nadležno za opštinu na kojoj je krivično delo izvršeno, a čije adrese i telefone čete naći u adresaru na kraju ove brošure.

Krivična prijava

U krivičnoj prijavi, koja ne mora da ima određenu formu, treba da date opis događaja:

- šta se, gde, kako i kada dogodilo, ali
- ne morate da navodite naziv krivičnog dela.

Krivična prijava se podnosi u više primeraka, zavodi se, dobija broj i prosleđuje zameniku javnog tužioca na rad.

Ukoliko ste oštećeni krivičnim delom i podneli ste krivičnu prijavu tužilaštvu, ali nju tužilac odbaci, on je dužan da Vas o tome obavesti i uputi Vas da Vi sami možete da preduzmete gonjenje.

Sve informacije u pogledu postupanja tužilaštva u Vašem slučaju možete da dobijete na pisarnici tužilaštva.

U slučaju podnošenja krivične prijave direktno tužilaštvu, obično se od policije traže potrebna obaveštenja, kako bi se navodi prijave proverili, a ako je prijava podneta istovremeno i policiji i tužilaštvu, one se tada spajaju.

Ako ste oštećeni krivičnim delom i podneli ste krivičnu prijavu za krivično delo koje se goni po privatnoj tužbi, Vaša prijava će se smatrati blagovremeno podnetom privatnom tužbom ukoliko

ste je podneli u roku predviđenom za privatnu tužbu (više o tome u nastavku brošure).

Kada se prikupe sve potrebne informacije, ako ima elemenata krivičnog dela, javni tužilac podnosi zahtev za sprovоđenje istrage ili optužnicu (ako prikupljeni podaci o krivičnom delu i učiniku pružaju dovoljno osnova za njeno podizanje bez sprovоđenja istrage). Time otpočinje krivični postupak.

Međutim, ono što treba da znate je da postoje situacije u kojima može da dođe do skretanja toka krivične procedure, odnosno do situacija kada se krivični postupak neće pokrenuti ili će njegovo pokretanje biti odloženo i uslovljeno ispunjenjem određenih obaveza od strane učinioca.

SKRETANJE TOKA KRIVIČNE PROCEDURE (ODLAGANJE KRIVIČNOG GONJENJA I NEPOKRETANJE KRIVIČNOG POSTUPKA)*

Poravnanje između okrivljenog i oštećenog

U nekim slučajevima javni tužilac može da Vas pozove na posebno ročište na kome će se ispitati mogućnosti da budete upućeni na postupak posredovanja radi postizanja poravnjanja sa učiniocem.

Javni tužilac na ovaj način može da postupi:

- po službenoj dužnosti
- na Vaš predlog kao oštećenog ili predlog Vašeg punomoćnika ili
- na predlog okrivljenog ili njegovog branioca.

* U vreme kada je ova publikacija ušla u štampu, doneta je odluka da se odloži primena Zakonika o krivičnom postupku, pa tako i odredaba koje se odnose na skretanje toka krivične procedure i to do 1. januara 2009. godine.

Do upućivanja na poravnanje može da dođe u slučaju lakših krivičnih dela, odnosno krivičnih dela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine, a izuzetno i kada je predviđena kazna zatvora do tri godine.

Na ročište koje zakaže javni tužilac, možete da dođete sa svojim punomoćnikom, kojom prilikom ćete biti upoznati sa pravnim i procesnim posledicama poravnanja.

Učešće u postupku poravnanja je dobrovoljno i na njega ne možete da bude upućeni ako sa tim niste saglasni i Vi kao oštećeni, i okriviljeni!

Ako se i Vi i okriviljeni saglasite sa tim da budete upućeni na poravnanje, javni tužilac donosi rešenje, a postupak posredovanja radi postizanja poravnanja mora da započne u roku od 15 dana od dana kada je rešenje o upućivanju na posredovanje doneto.

Postupak posredovanja radi postizanja poravnanja vodi ovlašćeni posrednik.

Postupak poravnanja je neformalnog karaktera i ima za cilj da se Vi i okriviljeni sporazumete o tome kako da rešite situaciju nastalu krivičnim delom.

Ako se tokom posredovanja postigne poravnanje, zaključićete sa okriviljenim pisani sporazum koji sadrži:

- predmet poravnanja,
- rok za ispunjenje obaveza koje je okriviljeni prihvatio ili potvrdi da je obaveza okriviljenog već izvršena i
- Vašu izjavu kao oštećenog da ste svesni da u slučaju potpunog ostvarenja poravnanja, nećete imati pravo da preduzmete ili nastavite krivično gonjenje okriviljenog.

Kada okrivljeni potpuno ispuni svoju obavezu, javni tužilac će:

- da odbaci krivičnu prijavu ili
- da odustane od krivičnog gonjenja okrivljenog ili
- da preduzme ili nastavi krivično gonjenje, a sudu da podnese dokaz o uspelom poravnanju i predloži donošenje odluke o oslobođanju učinioca od kazne.

Ako poravnanje nije uspelo, javni tužilac bez odlaganja...

- preduzima ili nastavlja krivično gonjenje ili
- odlaže krivično gonjenje uz određivanje obaveza koje okrivljeni mora da ispuni, o kojima će biti više reči u nastavku.

Ukoliko, pak, ne pristanete na to da budete upućeni na postupak poravnanja, javni tužilac preduzima ili nastavlja krivično gonjenje.

Odlaganje krivičnog gonjenja

Ukoliko se radi o krivičnom delu za koje je predviđena novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine, javni tužilac može da odloži krivično gonjenje, ako osumnjičeni prihvati da ispuni jednu ili više obaveza:

- da otkloni posledicu krivičnog dela ili da naknadi pričinjenu štetu;
- da ispuni dospele obaveze izdržavanja;
- da se podvrgne odvikavanju od alkohola ili opojnih droga;
- da se podvrgne psihosocijalnoj terapiji;
- da se zaposli na radnom mestu koje je dostupno i odgovara njegovim radnim sposobnostima i kvalifikacijama;

- da plati određeni novčani iznos u korist neke opštepriznate humanitarne organizacije, fonda za zaštitu žrtava krivičnih dela, odnosno drugog opštepriznatog humanitarnog fonda ili javne ustanove koja se islučivo ili pretežno bavi humanitarnim radom;
- da obavi određeni društvenokorisni ili humanitarni rad.

Za određivanje obaveze plaćanja određenog novčanog iznosa nekoj organizaciji, fondu ili ustanovi i obavljanja društvenokorisnog ili humanitarnog rada potreban je Vaš pristanak kao oštećenog.

Uz svaku od ovih obaveza javni tužilac može kao poseban uslov osumnjičenom da odredi:

- da ispuni imovinskopravni zahtev oštećenog i/ili
- da se lično izvini oštećenom.

Ako osumnjičeni ispuni obaveze, javni tužilac će odbaciti obaveštenje o krivičnom delu, odnosno krivičnu prijavu, tako da se osumnjičeni neće goniti.

Na isti način javni tužilac može da postupi i ako je osumnjičeni usled stvarnog kajanja...

- sprečio nastupanje posledice krivičnog dela, ili
- sprečio nastanak štete usled izvršenja krivičnog dela, odnosno
- štetu u potpunosti već nadoknadio

...a javni tužilac oceni da krivično gonjenje osumnjičenog i izricanje krivične sankcije ne bi bilo celishodno, niti u interesu pravičnosti.

PODNOŠENJE PRIVATNE TUŽBE ILI PREDLOGA

Ko i u kom roku podnosi privatnu tužbu ili predlog?

Za krivična dela koja se gone po privatnoj tužbi, odnosno po predlogu oštećenog a koja su navedena na početku ove brošure, privatnu tužbu ili predlog podnosite ako ste **oštećeni** krivičnim delom.

Ako je oštećeno lice maloletno ili je potpuno lišeno poslovne sposobnosti, privatnu tužbu ili predlog treba da podnese njihov zakonski zastupnik, dok maloletnik koji je navršio 16 godina može i sam da ih podnese.

Privatnu tužbu ili predlog treba da podnesete u roku od tri meseca od dana kada ste saznali za krivično delo i učinioca.

Ukoliko oštećeni umre u toku roka za podnošenje privatne tužbe ili predloga ili u toku postupka, predlog ili tužbu mogu da podnesu ili da daju izjavu da nastavljaju postupak njegov bračni drug, lice sa kojim živi u vanbračnoj ili drugoj trajnoj zajednici, deca, roditelji, usvojenici, usvojitelji, braća i sestre u roku od tri meseca nakon smrti oštećenog.

Kome podnosite privatnu tužbu ili predlog?

Predlog za krivično gonjenje podnosite nadležnom javnom tužilaštву, a privatnu tužbu nadležnom sudu.

Nadležno će biti tužilaštvo, odnosno sud na čijem području je krivično delo izvršeno – koja su tužilaštva, odnosno sudovi na teritoriji grada Beograda nadležni za koje opštine navedeno je u adresaru na kraju ove brošure.

Na primer, ako je krivično delo koje se goni po privatnoj tužbi izvršeno na opštini Stari grad, privatnu tužbu ćete podneti Prvom opštinskom sudu u Beogradu.

Predlog ili privatnu tužbu predajete na pisarnici tužilaštva, odnosno krivičnog suda, i to na odeljenju za prijem (prijavni šalter).

Od podnetog predloga, odnosno privatne tužbe, možete da odustanete do završetka glavnog pretresa, i to tako što ćete dati izjavu sudu pred kojim se postupak vodi da odustajete od gonjenja.

Privatna tužba

Privatnu tužbu podnosite pismeno ili usmeno (kada se sačinjava zapisnik) ali u svakom slučaju u više primeraka – po jedan primerak za sud, za svakog tuženog, i jedan koji ostaje Vama. Tužba se zavodi, formira se predmet koji dobija svoj broj i raspoređuje se sudiji na rad.

O daljem toku postupka sve informacije možete da dobijete u sudu (u pisarnici suda), kao i da ostvarite uvid u predmet u krivičnoj pisarnici suda (ali, ako ste oštećeni krivičnim delom i treba da budete saslušani kao svedok, ovo pravo može da Vam bude uskrćeno dok ne budete saslušani kao svedok).

Ono što treba da znate je da, ako se radi o krivičnom delu za koje se goni po privatnoj tužbi, sudija može da Vas pozove da određenog dana dođete u sud radi prethodnog razjašnjavanja stvari i pokušaja postizanja poravnanja sa okrivljenim ako smatra da bi se postupak tako brže okončao.
Pored Vas, pozvaće i Vašeg punomoćnika, okrivljenog i njegovog branioca.*

* Kao i u slučaju skretanja toka krivične procedure, odlaže se primena i ovog rešenja do 1. januara 2009. godine.

Obavezno se odazovite ovom pozivu ili, ako ste sprečeni da ćete u sud, blagovremeno o tome sud obavestite uz navođenje opravdanih razloga Vaše sprečenosti. U suprotnom, ukoliko se ovom pozivu suda ne odazovete iako ste uredno pozvani ili Vam se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavljinja суду promene adrese ili boravišta, odnosno zbog nenavođenja adrese ili navođenja netačne adrese u privatnoj tužbi, smatraće se da ste odustali od tužbe.

Ako ne dođe do poravnjanja stranaka i povlačenja privatne tužbe, sudiјa će zakazati glavni pretres i postupak se nastavlja.

PREUZIMANJE GONJENJA OD JAVNOG TUŽIOCA

Za krivična dela koja se gume po službenoj dužnosti, za pokretanje postupka nadležan je javni tužilac.

Ukoliko javni tužilac ne preduzme gonjenje ili tokom postupka odustane od njega, Vi kao oštećeni imate pravo da preduzmete, odnosno nastavite gonjenje.

Javni tužilac je dužan da Vas kao oštećenog u roku od osam dana obavesti o tome da gonjenje nije preduzeo i da Vas uputi šta možete da učinite.

Ukoliko je, pak, javni tužilac preduzeo gonjenje ali je od njega tokom postupka odustao, o tome je dužan da Vas kao oštećenog obavesti sud u roku od osam dana.

U ovim situacijama Vi kao oštećeni imate pravo da preduzmete ili nastavite gonjenje u roku od osam dana od dana prijema obaveštenja, čime stičete svojstvo tužioca.

Ukoliko ovo obaveštenje niste dobili od nadležnog tužilaštva ili suda, gonjenje možete da preduzmete ili nastavite u roku od tri meseca od dana kada je javni tužilac odustao od gonjenja, odnosno od kada je odbacio prijavu ili od kada je sud doneo rešenje o obustavi postupka. Informacije o tome možete da dobijete na pisarnici tužilaštva, odnosno suda (zavisno od toga u kojoj fazi je tužilac odustao od gonjenja).

U slučaju da oštećeni kao tužilac umre u toku trajanja roka za preduzimanje gonjenja ili u toku trajanja postupka, gonjenje mogu da preduzmu ili postupak nastave u roku od tri meseca od njegove smrti njegov bračni drug, lice sa kojim živi u vanbračnoj ili drugoj trajnoj zajednici, deca, roditelji, usvojitelji, usvojenici, braća i sestre.

KRIVIČNI POSTUPAK

Krivični postupak predstavlja preduzimanje niza radnji i mera u cilju utvrđivanja činjenica (da li postoji krivično delo i koje) i donošenja konačne odluke suda o krivičnom delu, krivičnoj odgovornosti i kazni ili drugoj krivičnoj sankciji koja učiniocu treba da se izrekne.

Krivični postupak pokreće se donošenjem rešenja za sproveđenje istrage ili podnošenjem optužnice, optužnog predloga (kod krivičnih dela za koja je zakonom zaprećena novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine) ili privatne tužbe. Krivični postupak sastoji se iz prethodnog postupka (u okviru koga se sprovodi istraživa i podiže optužnica) i glavnog pretresa, tj. suđenja.

Suđenje

Suđenje se odvija u zgradi suda i to u određenoj sudnici, u kojoj svako lice zauzima svoje mesto: u pročelju sudnice sede članovi sudskog veća; predsednik sudskog veća sedi uvek u sredini; ispred podijuma za članove veća nalazi se mesto za zapisničara; s Vaše leve strane nalazi se mesto za tužioca, a sa Vaše desene strane, mesto za branioca optuženog. Optuženi obično sedi ispred veća. U većini sudnica postoji mesto na koje staju oštećeni, svodok, veštak ili drugo lice prilikom davanja iskaza. Ako takvog mesta nema, ova lica obično stoje ispred veća prilikom saslušanja. Iza optuženog, a naspram veća su mesta za publiku (*pogledati skicu sudnice koja se nalazi u prilogu ove brošure*).

Svako suđenje je, po pravilu, javno i mogu mu prisustvovati pu-noletna lica a uz dozvolu predsednika veća i maloletna lica koja su navršila 16 godina. Suđenju mogu da prisustvuju kako lica koja su pozvana na suđenje od strane suda, tako i sva druga lica koja su za-interesovana za konkretni slučaj (publika). Lica koja prisustvuju suđenju ne smeju kod sebe da imaju oružje ili opasno oruđe.

Međutim, u nekim situacijama, javnost može da bude isključena, sa celog suđenja ili jednog njegovog dela, ako je to potrebno zbog:

- čuvanja tajne,
- čuvanja javnog reda,
- zaštite morala,
- zaštite interesa maloletnika,
- zaštite ličnog ili porodičnog života okrivljenog ili oštećenog, odnosno radi opravdane zaštite privatnosti drugih lica, ili
- zbog otklanjanja ozbiljne opasnosti po život ili telo stranaka, oštećenog, branioca, svedoka ili drugih lica.

Isključenje javnosti se ne odnosi na stranke, oštećenog, njihove zastupnike, punomoćnike i branioca.

Međutim, sudska veće može da dozvoli da glavnom pretresu na kome je javnost isključena, prisustvuju pojedina lica, i to:

- sudijski, odnosno tužilački pomoćnici i pripravnici,
- sudska savetnici, kao i pojedina službena lica i
- naučnici koji se bave proučavanjem kriminaliteta i koji imaju opravdan interes da prisustvuju glavnom pretresu,
- na zahtev optuženog, prisustvovanje glavnom pretresu može da se dozvoli i njegovom bračnom drugu, bliskim srodnicima i licu sa kojim optuženi živi u vanbračnoj zajednici.

Kada se sudi maloletnom licu, javnost će uvek biti isključena. Ali, veće može da dozvoli da glavnom pretresu prisustvuju lica koja se bave zaštitom i vaspitanjem maloletnika ili suzbijanjem prestupništva mladih.

Lica koja prisustvuju glavnom pretresu na kome je javnost isključena, dužna su da kao tajnu čuvaju sve ono što su na pretresu saznala i biće upozorenja da odavanje tajne predstavlja krivično delo.

POSTUPAK PREMA MALOLETNICIMA

Ukoliko je učinilac krivičnog dela maloletnik (lice staro između 14 i 18 godina), postupak će se voditi pred sudijom za maloletnike ili većem za maloletnike u okružnom суду. Veće za maloletnike čine sudija za maloletnike i dvojica sudija-porotnika, po pravilu različitog pola.

Postupak prema maloletniku će se voditi pred sudom koji se nalazi u mestu prebivališta maloletnika, a ako maloletnik nema prebivalište ili ono nije poznato, onda u mestu boravišta maloletnika.

Ukoliko javni tužilac za maloletnike ne pokrene postupak, dužan je da Vas, kao oštećenog, o tome obavesti. Međutim, Vi kao oštećeni ne možete da preuzmete krivično gonjenje kao u slučaju kada je učinilac punoletno lice. Ali, imate pravo da u roku od osam dana od prijema tog obaveštenja, odnosno u roku od tri meseca od dana odbacivanja krivične prijave ili predloga (ako niste dobili obaveštenje od javnog tužioca), zahtevate da veće za maloletnike neposredno višeg suda odluči o pokretanju postupka.

Skretanje toka postupka prema maloletniku (nepokretanje i obustava postupka)

Ono što kao oštećeni treba da znate je da može da se desi da se prema maloletniku ne pokrene krivični postupak ili da se već pokrenuti postupak obustavi, pri čemu može da se odredi da maloletnik ispuni jednu ili više obaveza (tzv. vaspitnih naloga), i to:

- poravnanje sa oštećenim kako bi se naknadom štete, izvinjenjem, radom ili na neki drugi način otklonile, u celini ili delimično, štetne posledice dela;
- redovno pohađanje škole ili redovno odlaženje na posao;
- uključivanje, bez naknade, u rad humanitarnih organizacija ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja;
- podvrgavanje odgovarajućem ispitivanju i odvikavanju od zavrsnosti izazvane upotrebom alkoholnih pića ili opojnih droga;
- uključivanje u pojedinačni ili grupni tretman u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi ili savetovalištu.

**Za izvršenje prvog naloga, tj. poravnanje sa oštećenim,
potrebna je Vaša saglasnost kao oštećenog.**

Ukoliko maloletnik ispuni postavljene obaveze, javni tužilac za maloletnike će odbaciti krivičnu prijavu i predlog oštećenog, o čemu će Vas, kao oštećenog, obavestiti, ali Vi nemate pravo da zahtevate pokretanje postupka.

O obustavljanju krivičnog postupka, pak, obaveštava Vas sud, ali ni u ovom slučaju nemate pravo da zahtevate pokretanje postupka.

Pokretanje postupka prema maloletniku

Postupak prema maloletniku pokreće javni tužilac, podnošenjem zahteva za pokretanje pripremnog postupka sudiji za maloletnike nadležnog suda.

U pripremnom postupku se utvrđuju činjenice koje se odnose na krivično delo, uzrast maloletnika, činjenice potrebne za ocenu njegove zrelosti, ispituje se sredina u kojoj i prilike pod kojima maloletnik živi i druge okolnosti koje se tiču njegove ličnosti i ponašanja.

Tokom pripremnog postupka saslušaće se i maloletni učinilac krivičnog dela. Saslušanju moraju da prisustvuju javni tužilac, branilac za maloletnike i roditelj, usvojilac odnosno staralac maloletnika.

Maloletnik mora da ima branioca već prilikom prvog saslušanja, kao i tokom čitavog postupka.

Kada se ispitaju sve navedene okolnosti, sudija za maloletnike dostavlja spise javnom tužiocu za maloletnike koji može da zahteva da se pripremni postupak dopuni ili da podnese obrazloženi predlog veću za maloletnike za izricanje krivične sankcije prema maloletniku.

Kada primi predlog javnog tužioca za maloletnike za izricanje krivične sankcije, sudija za maloletnike zakazuje sednicu veća ili glavni pretres.

Na sednicu veća se pozivaju maloletnik i njegovi roditelji, usvojilac, odnosno staralac, javni tužilac za maloletnike, branilac i predstavnik organa starateljstva. Sednici obavezno prisustvuju

javni tužilac za maloletnike, branilac i predstavnik organa starateljstva.

Glavni pretres, tj. suđenje odvija se na isti način kao i kada se sudi punoletnim licima.

POSTUPANJE U SLUČAJU ORGANIZOVANOG KRIMINALA

Za postupanje u slučajevima organizovanog kriminala nadležno je Posebno odeljenje Okružnog suda u Beogradu za suzbijanje organizovanog kriminala (tzv. Specijalni sud) i Posebno odeljenje Okružnog tužilaštva u Beogradu za suzbijanje organizovanog kriminala (tzv. Specijalno tužilaštvo, kojim rukovodi Specijalni tužilac).

Pod organizovanim kriminalom podrazumeva se vršenje krivičnih dela od strane organizovane kriminalne grupe, odnosno druge organizovane grupe ili njenih pripadnika za koja je predviđena kazna zatvora od četiri godine ili teža kazna.

Postupak u slučaju organizovanog kriminala se sprovodi po istim pravilima kao i u slučaju bilo kog drugog krivičnog dela, tako da sve što je u ovoj brošuri rečeno u pogledu položaja i uloge žrtve i svedoka u krivičnom postupku, važi i u slučaju suđenja za organizovani kriminal.

Međutim, zakonom su previđena i neka dodatna pravila, odnosno oblici zaštite žrtava i svedoka u slučaju organizovanog kriminala, i to:

- ako svedok ili oštećeni ne mogu da prisustvuju glavnom pretresu, mogu da se saslušaju putem video konferencijske veze, kao i putem međunarodne krivičnopravne pomoći;
- sud može na obrazloženi predlog zainteresovanog lica da doneće odluku o zaštiti ličnih podataka svedoka ili oštećenog.

Pored toga, kada se radi o delima organizovanog kriminala, postoje i posebni programi zaštite žrtava i svedoka, kao i njima bliskih lica, o čemu ćete više saznati u delu o zaštiti žrtava i svedoka.

POSTUPANJE U SLUČAJU RATNIH ZLOČINA

Za postupanje u slučajevima ratnih zločina nadležno je Veće za ratne zločine koje postoji u okviru Okružnog suda u Beogradu i Tužilaštvo za ratne zločine za teritoriju Republike Srbije, sa sedištem u Beogradu.

Veće i Tužilaštvo za ratne zločine nalaze se u zgradici tzv. Specijalnog suda u Beogradu.

Veće i Tužilaštvo za ratne zločine nadležni su za krivično gonjenje i suđenje u slučaju:

- krivičnih dela protiv čovečnosti i međunarodnog prava, kao što su genocid, ratni zločini (protiv civilnog stanovništva, ranjenika i bolesnika, ratnih zarobljenika), upotreba nedozvoljenih sredstava borbe, protivpravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja, protivpravno oduzimanje stvari od ubijenih i slično;
- teških kršenja međunarodnog humanitarnog prava izvršenih na teritoriji bivše Jugoslavije od 1. januara 1991. godine koja su navedena u Statutu Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju.

Ovi organi su nadležni za vođenje postupka za navedena krivična dela koja su izvršena na teritoriji bivše SFRJ, bez obzira na državljanstvo učinioца ili žrtve.

Postupak u slučaju ratnih zločina sprovodi se po istim pravilima kao i u slučaju bilo kog drugog krivičnog dela, tako da sve što je u ovoj brošuri rečeno u pogledu položaja i uloge žrtve i svedoka u krivičnom postupku, važi i u slučaju suđenja za ratne zločine.

Međutim, zakonom su previđena i neka dodatna pravila, odnosno oblici zaštite žrtava i svedoka u slučaju ratnih zločina, i to:

- ako svedok ili oštećeni ne mogu da prisustvuju glavnom pretresu, mogu da se saslušaju putem video konferencijske veze, kao i putem međunarodne krivičnopravne pomoći;
- sud može na obrazloženi predlog zainteresovanog lica da doneće odluku o zaštiti ličnih podataka svedoka ili oštećenog.

Pored toga, kada se radi o ratnim zločinima, postoje i posebni programi zaštite žrtava i svedoka, kao i njima bliskih lica, o čemu ćete više saznati u delu o zaštiti žrtava i svedoka.

U okviru Veća za ratne zločine postoji Služba za podršku oštećenima/svedocima, koja pruža pomoći i podršku žrtvama i svedocima i obezbeđuje uslove za sigurno i bezbedno svedočenje u slučajevima ratnih zločina.
Služba je smeštena u zgradи tzv. Specijalnog suda.

☎ Za sve informacije u vezi sa radom ove Službe pozovite 011-3082-586 ili 063-360 10 30.

Ustupanje predmeta domaćem sudu

Ukoliko Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju, u skladu sa svojim Statutom i Pravilima o postupku i dokazima, ustupi određeni predmet Republici Srbiji, tužilac za ratne zločine preduzima krivično gonjenje na osnovu činjenica na kojima se zasnivala optužba pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju.

U krivičnom postupku koji se vodi u Republici Srbiji primenjuju se propisi Srbije.

Dokazi koji su prikupljeni ili izvedeni od strane Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju mogu se, nakon ustupanja, koristiti kao dokazi u krivičnom postupku pred domaćim sudom.

Ukoliko je Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju odredio mere zaštite svedoka ili oštećenog, one ostaju na snazi i tokom suđenja pred sudom u Srbiji.

**Važno je da znate da
lice koje boravi u inostranstvu ne može biti lišeno slobode,
pritvoreno ili krivično gonjeno za ranije učinjeno krivično
delo dok se nalazi na teritoriji Republike Srbije radi davanja
iskaza u svojstvu oštećenog, svedoka ili veštaka u slučaju
ratnih zločina, što mora da bude posebno naznačeno u pozivu.**

Predstavnici Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju imaju pravo da prisustvuju svim fazama krivičnog postupka pred domaćim sudom i da budu obavešteni o njegovom toku.

ŽRTVA NA SUDU

Ako ste žrtva krivičnog dela, u krivičnom postupku se možete pojaviti u svojstvu oštećenog, svedoka, ili tužioca ili privatnog tužioca. Time stičete određena prava i obaveze, o kojima će Vas, u зависnosti od faze postupka, upoznati istražni sudija (tokom istrage) ili sudija (tokom glavnog pretresa, tj. suđenja). Tako možete da:

- ukažete na činjenice i predlažete dokaze koji su od važnosti za konkretan predmet;
- ukažete na činjenice i dokaze koji su od značaja za Vaš imovinskoopravni zahtev;
- na glavnom pretresu predlažete dokaze, postavljate pitanja optuženom, svedocima i veštacima, iznosite primedbe i objašnjenja u pogledu njihovih iskaza i dajete druge izjave i predloge;
- razmatrate spise i razgledate predmete koji služe kao dokaz.

Ova prava možete, ukoliko se u postupku pojavljujete kao privatni tužilac, oštećeni ili kao tužilac, da ostvarite i preko svog punomoćnika (advokata).

Ako ste podneli privatnu tužbu, ili ste u postupku oštećeni, odnosno pojavljujete se kao tužilac, Vi, kao i Vaš zakonski zastupnik ili punomoćnik dužni ste da obavestite sud o svakoj promeni adrese ili boravišta.

ŠTA TREBA DA ZNATE AKO STE POZVANI DA BUDETE SVEDOK U KRIVIČNOM POSTUPKU?

Saslušanje svedoka predstavlja jednu od zakonom predviđenih radnji dokazivanja. Njen cilj je dolaženje do informacija o krivičnom delu, učiniocu i drugim važnim okolnostima, koje, uz druge prikupljene dokaze, treba da omoguće суду donošenje konačne odluke u konkretnom predmetu. Utoliko, iskaz svakog svedoka može da bude od velikog značaja za razrešenje krivične stvari.

Ko su svedoci?

Kao svedoci mogu da se saslušaju:

- ✓ oštećeni,
- ✓ oštećeni kao tužilac i privatni tužilac, kao i
- ✓ druga lica za koja je verovatno da mogu da pruže određene informacije суду – *na primer, očevici događaja, susedi, prijatelji, rodbina, kolege kako optuženog tako i oštećenog lica.*

Međutim, pojedina lica **ne mogu da budu saslušana kao svedoci**, i to:

- lice koje bi svojim iskazom povredilo dužnost čuvanja državne, vojne ili službene tajne, dok te dužnosti ne bude oslobođeno;

- branilac okrivljenog u vezi sa onim što mu je okrivljeni poverio kao svom braniocu u konkretnom slučaju;
- lice koje bi svojim iskazom povredilo dužnost čuvanja profesionalne tajne (verski ispovednik, advokat, lekar, babica i slično), osim ako je te dužnosti oslobođeno;
- maloletno lice koje, s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost, nije sposobno da shvati značaj svog prava da ne mora svedočiti, osim ako to sam okrivljeni zahteva, i
- lice koje zbog svoje duševne ili telesne bolesti, odnosno svog uzrasta, uopšte nije u stanju da svedoči.

Sa druge strane, postoje lica koja mogu ali **ne moraju da svedoče u postupku** (lica koja su oslobođena dužnosti svedočenja). Tu spadaju:

- bračni drug okrivljenog i lice sa kojim živi u vanbračnoj ili drugoj trajnoj zajednici;
- srodnici okrivljenog po krvi u pravoj liniji (*roditelji, deca i njihovi potomci, babe, dede*), srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stepena zaključno (*braća i sestre okrivljenog, njihova deca i unuci*), kao i srodnici po tazbini do drugog stepena zaključno (*tast, tašta, svekar, svekrva okrivljenog i njihova deca, tj. braća i sestre bračnog druga okrivljenog*);
- lice koje je kršteni ili venčani kum okrivljenom ili koje je okrivljeni krstio, ili lice koje je okrivljenom decu krstilo ili je okrivljeni njemu decu krstio;* i
- usvojenik i usvojilac okrivljenog.

* Primena odložena do 1. januara 2009. godine.

Pozivanje svedoka

Ukoliko se pozivate kao svedok u krivičnom postupku, biće Vam dostavljen poziv u pisanoj formi. U pozivu će biti navedeno:

- Vaše ime i prezime,
- zanimanje,
- vreme i mesto dolaska,
- krivični predmet po kome se pozivate,
- naznačenje da se pozivate kao svedok i
- upozorenje o posledicama neopravdanog izostanka.

Pozivanje može, pod određenim uslovima, da se obavi i elektronskom poštom ili drugim elektronskim prenosiocem poruka.

Ako se kao svedok poziva lice mlađe od 16 godina, pozivanje se, po pravilu, vrši preko njegovih roditelja, odnosno zakonskog zastupnika.

Pozivu da svedočite morate da se odazovete.

Ukoliko niste u mogućnosti da dođete u zakazano vreme da date svoj iskaz, o tome treba blagovremeno da obavestite sud, kao i o (opravdanom) razlogu Vaše spričenosti da dođete. U suprotnom, ako neopravdano izostanete ili se bez odobrenja ili opravdanog razloga udaljite sa mesta gde treba da budete saslušani, možete biti prinudno dovedeni, a može Vam biti izrečena i novčana kazna (do 150.000 dinara).

Ukoliko niste u mogućnosti da dođete u sud zbog starosti, bolesti ili teških telesnih mana, možete biti saslušani u svom stanu, ali je potrebno da o nemogućnosti dolaska iz ovog razloga blagovremeno obavestite sud.

Kada se pozivate kao svedok, dužni ste da o svakoj promeni adrese ili boravišta obavestite sud.

Svedok na sudu

U sud treba da dođete onog dana i u ono vreme kada je zakazano suđenje na koje se pozivate kao svedok. Savetujemo da dođete nešto ranije kako biste našli sudnicu u kojoj će se suđenje odvijati, a čiji broj bi trebalo da bude naveden u pozivu koji ste prethodno dobili. Ispred sudnice ćete sačekati dok Vas (kao i druga lica) službenik u sudu ne pozove da uđete.

Na poziv službenika u sudu, u sudnicu ulaze sva pozvana lica (oštećeni, okrivljeni ako nije u pritvoru, advokati, tužilac, svedoci, veštaci), kao i druga zainteresovana lica (publika) i zauzimaju svoja mesta, kao što je prikazano na skici koja se nalazi u prilogu ove brošure.

Prilikom ulaska sudije ili veća u sudnicu i prilikom njihovog izlaska iz sudnice sva lica koja se nalaze u sudnici ustaju na poziv službenika suda.

Sudija će utvrditi da li su sva pozvana lica prisutna, kao i identitet optuženog. Nakon toga će Vas kao svedoka zamoliti da sačekate izvan sudnice dok Vas ne pozove da uđete radi saslušanja.

Međutim, ako treba da budete saslušani kao svedok, a ujedno ste tužilac ili privatni tužilac, sudija Vas neće udaljiti iz sudnice. Ako se, pak, pojavljujete u svojstvu oštećenog i treba da Vas saslušaju kao svedoka, bićete saslušani odmah nakon optuženog.

Ispred sudnice

Dok čekate da Vas pozovu u sudnicu da date svoj iskaz, bićete u hodniku ispred sudnice.

S obzirom na to da u sudovima ne postoje zasebne prostorije u kojima bi svedoci mogli da sačekaju suđenje, odnosno da ih sudija pozove, svi ćete biti u istom prostoru. To može da dovede do novih neprijatnosti, nelagodnosti i slično.

Da bi se to izbeglo, preporučljivo je da u sud dođete sa nekom osobom u koju imate poverenja (npr. rođak, prijatelj, komšija, predstavnik/predstavnica organizacije za pomoć žrtvama i slično), sa kojom možete da razgovarate dok čekate, koja će Vam biti neka vrsta podrške u ovoj situaciji.

Davanje iskaza

Kada Vas pozovu da uđete u sudnicu da date iskaz, sudija će Vas uputiti da stanete na mesto koje je u sudnici određeno za sve-doke. Ako takvog mesta (pulta) nema, stajaćete ispred veća ili gde Vam sudija kaže. Tokom saslušanja ćete stajati, osim ako za to postoje opravdane prepreke (npr. ako zbog invaliditeta niste u mogućnosti da stojite, biće Vam dozvoljeno da sedite).

Na sva pitanja ćete odgovarati usmeno i bez prisustva drugih svedoka. Govorite samo kada se to od Vas traži i kada budete pitani.

Veoma je važno da znate da morate da govorite istinu, jer je lažno svedočenje kažnjivo.

Pored toga, ako bez zakonskog razloga odbijete da svedočite, može Vam se izreći novčana kazna.

U toku postupka imate pravo da upotrebljavate svoj jezik. Ukoliko to nije srpski jezik, obezbediće Vam se tumač. Ukoliko Vam je oštećen sluh, pitanja će Vam se postavljati pismeno, a ako ste nemi – pismeno ćete odgovarati.

Pre nego što Vas sudija zamoli da kažete sve što znate o konkretnom slučaju, položićete zakletvu ili svečano obećanje – sudija će Vas pitati da li želite da polaže zakletvu religijskog sadržaja ili ćete umesto zakletve, dati svečano obećanje, da ćete o svemu što pred sudom budete pitani govoriti samo istinu i da ništa od onoga što vam je poznato nećete prečutati.

Zakletvu ne polažu maloletna lica, lica koja zbog svog duševnog stanja ne mogu da shvate značaj zakletve, kao i lica za koja je

dokazano ili postoji osnovana sumnja da su izvršila ili učestvovala u krivičnom delu zbog koga se saslušavaju.

Nakon toga, na pitanje sudije, daćete podatke o sebi: ime i prezime, ime oca ili majke, zanimanje, boravište, mesto i godinu rođenja i odnos sa okriviljenim i oštećenim (ako se pojavljujete kao svedok, a niste oštećeni krivičnim delom).

Potom treba da ispričate sve što Vam je o konkretnom predmetu poznato!

- ✓ Dobro se skoncentrišite.
- ✓ Ne žurite.
- ✓ Recite sve što znate.
- ✓ Pokušajte da budete što jasniji, određeniji.
- ✓ Kada završite, sudija, odnosno drugi učesnici u postupku (tuzilac, optuženi, branilac optuženog, članovi veća), mogu Vam (uglavnom preko sudije-predsednika veća) postavljati pitanja radi razjašnjenja, dopune i proveravanja onoga što ste prethodno ispričali.
- ✓ Na postavljena pitanja odgovarajte što konkretnije.
- ✓ Ako niste čuli ili razumeli pitanje zamolite da Vam ga ponove ili pojasne.
- ✓ Pored toga, pitaće Vas i odakle Vam je poznato ono o čemu govorite, na šta takođe treba da odgovorite.

**Treba da znate da
ukoliko je verovatno da bi ste sebe ili lica koja ne moraju da
svedoče izložili teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili
krivičnom gonjenju odgovarajući na pojedina pitanja,
*niste dužni da na njih odgovorate.***

Kada budete saslušani, možete da ostanete u sudnici i dalje pratite tok suđenja – sednite tamo gde sede i druga lica koja prate suđenje

(publika). Međutim, sudija Vas može privremeno udaljiti iz sudnice ako je potrebno da Vas ponovo pozove i sasluša. Bitno je da znate da, dok Vas sudija sasvim ne otpusti, ne smete da se udaljavate bez odobrenja ili opravdanog razloga sa mesta gde se saslušavate.

Saslušanje maloletnog lica kao oštećenog/svedoka

Ako se kao svedok saslušava maloletno lice, posebno ako je ono oštećeno krivičnim delom, sud treba da postupa obazrivo, kako saslušanje ne bi štetno uticalo na njegovo psihičko stanje, a kada je potrebno, saslušanje će se obaviti uz pomoć pedagoga ili drugog stručnog lica.

Ako je svedok lice mlađe od 14 godina, veće može da donese odluku da se za vreme njegovog saslušanja isključi javnost.

Ukoliko je maloletno lice oštećeno dole navedenim krivičnim delima, uživaće dodatnu zaštitu:

- Teško ubistvo;
- Navođenje na samoubistvo i pomaganje u samoubistvu;
- Teška telesna povreda;
- Otmica;
- Silovanje;
- Obljuba nad nemoćnim licem;
- Obljuba sa detetom;
- Obljuba zloupotrebom položaja;
- Nedozvoljene polne radnje;
- Podvođenje i omogućavanje vršenja polnog odnosa;
- Posredovanje u vršenju prostitucije;
- Prikazivanje pornografskog materijala i iskorišćavanje dece za pornografiju;

- Vanbračna zajednica sa maloletnikom;
- Oduzimanje maloletnog lica;
- Promena porodičnog stanja;
- Zapuštanje i zlostavljanje maloletnog lica;
- Nasilje u porodici;
- Nedavanje izdržavanja;
- Rodoskrvnenje;
- Razbojnička krađa;
- Razbojništvo;
- Iznuda;
- Omogućavanje uživanja opojnih droga;
- Ratni zločin protiv civilnog stanovništva;
- Trgovina ljudima;
- Trgovina decom radi usvojenja;
- Zasnivanje ropskog odnosa i prevoz lica u ropskom odnosu.

Ako je maloletno lice oštećeno nekim od navedenih krivičnih dela...

- postupak mora da bude hitan,
- maloletno lice mora da ima punomoćnika već od prvog saslušanja okrivljenog, pri čemu troškovi zastupanja interesa maloletnog lica padaju na teret budžetskih sredstava suda, a ako
- sud oceni da je potrebno preuzeti određene mere u cilju zaštite ličnosti maloletnog lica u krivičnom postupku, primeniće se posebna pravila saslušanja:

- ✓ obazrivo postupanje kako bi se izbegle moguće štetne posledice po njegovu ličnost i razvoj;
- ✓ saslušanje uz pomoć psihologa, pedagoga ili drugog stručnog lica;
- ✓ saslušanje se, po pravilu, može sprovesti najviše dva puta;
- ✓ saslušanje upotrebom tehničkih sredstava za prenos slike i zvuka – saslušanje se sprovodi bez prisustva stranaka i drugih učesnika postupka, u prostoriji u kojoj se maloletnik nalazi, tako da mu stranke i lica koja na to imaju pravo, pitanja postavljaju posredstvom sudije, psihologa, pedagoga, socijalnog radnika ili drugog stručnog lica;
- ✓ saslušanje u svom stanu ili drugoj prostoriji, odnosno ovlašćenoj ustanovi-organizaciji, stručno osposobljenoj za ispitivanje maloletnih lica, u kom slučaju se iskaz može zabeležiti upotrebom sredstava za prenos slike i zvuka;
- ✓ zabranjeno je vršiti suočenje sa okrivljenim ako se maloletno lice koje je usled prirode krivičnog dela, posledica ili drugih okolnosti, posebno osetljivo, odnosno nalazi se u posebno teškom duševnom stanju.

Zaštita žrtava i svedoka na sudu

Kao svedok i/ili oštećeni imate pravo da tokom postupka bude-te zaštićeni od uvrede, pretnje i svakog drugog napada.

Zabranjena pitanja

Po pravilu, zabranjeno je da Vam se postavljaju pitanja koja se odnose na Vaš polni život i seksualne sklonosti, političko i ideološko opredeljenje, rasno, nacionalno i etničko poreklo, moralne kriterijume, druge isključivo lične i porodične okolnosti, osim ako to nije bitno za razrešenje konkretnog slučaja.

Posebno osetljive žrtve i svedoci

Ukoliko sud utvrди da ste, kao oštećeni i/ili svedok, posebno osetljivi s obzirom na uzrast, životno iskustvo, način života, pol, zdravstveno stanje, prirodu ili posledice krivičnog dela, odnosno druge okolnosti slučaja, može da primeni posebna pravila za Vaše saslušanje:

- ✓ saslušanje u Vašem stanu ili drugom mestu na kome se nalazite, kao i u ovlašćenoj ustanovi-organizaciji, koja je stručno osposobljena za saslušanje posebno osetljivih lica;
- ✓ postaviće Vam punomoćnika tokom saslušanja ako Vam je to potrebno radi pomoći;
- ✓ pitanja će Vam se postavljati samo posredno, odnosno preko sudsije (predsednika veća), koji je dužan da se odnosi prema Vama sa posebnom pažnjom, kako bi se izbegle moguće štetne posledice krivičnog postupka po Vašu ličnost, telesno i duševno stanje;
- ✓ možete da budete saslušani uz pomoć psihologa, socijalnog radnika ili drugog stručnog lica ako je to potrebno radi zaštite Vaše ličnosti, telesnog i duševnog stanja, kao i upotrebom tehničkih sredstava za prenos slike i zvuka. U tom slučaju, bićete u prostoriji u kojoj neće biti stranke i drugi učesnici u postupku a pitanja će Vam se postavljati posredstvom sudsije (predsednika veća), psihologa, pedagoga, socijalnog radnika ili drugog stručnog lica;
- ✓ ukoliko treba da prepoznete okrivljenog, to treba da se realizuje tako da Vas on ne vidi i ne čuje;
- ✓ suočavanje sa okrivljenim neće biti dozvoljeno a sa drugim svedocima samo ako Vi to izričito zahtevate.

Zaštićeni svedok

Status zaštićenog svedoka možete da dobijete...

- ✓ ako ste oštećeni nekim težim krivičnim delom ili se u tom slučaju pozivate kao svedok (krivična dela za koja je propisana

kazna zatvora od deset godina ili teža kazna, eventualno kazna zatvora od četiri godine ili teža kazna) i

- ✓ ako postoje okolnosti koje ukazuju da može da nastupi opasnost po život, zdravlje, fizički integritet, slobodu ili imovinu većeg obima bilo Vas bilo Vama bliskih lica ukoliko budete sašlušani i dajete odgovore na pojedina pitanja.

U tom slučaju, primenjuju se posebna pravila saslušanja tako da se tokom postupka ne otkrije Vaš identitet, odnosno identitet Vama bliskih lica, i to:

- isključenje javnosti sa glavnog pretresa;
- izmena, brisanje iz spisa ili zabrana objavljivanja podataka o identitetu;
- uskraćivanje podataka o identitetu;
- saslušanje pod pseudonimom;
- prikrivanje izgleda;
- svedočenje iz posebne prostorije uz promenu glasa, primenom uređaja koji menjaju glas;
- saslušanje upotrebom tehničkih sredstava za prenos slike i zvuka, uz mogućnost primene uređaja koji menjaju glas i izobličuju sliku.

Rešenje o određivanju statusa zaštićenog svedoka donosi sud...

- ✓ po službenoj dužnosti ili
- ✓ na Vaš zahtev (ako se saslušavate kao svedok, odnosno oštećeni), ili
- ✓ na zahtev stranke a uz Vašu saglasnost ako se zaštita pruža Vama.

Zahtev se podnosi u pisanoj formi, u zapečaćenom omotu sa naznakom: „zaštita svedoka – službena tajna – strogo poverljivo” i mora da bude obrazložen. U zahtevu se navode:

- Vaši lični podaci;
- opis i zakonski naziv krivičnog dela koje je predmet postupka u kome treba da budete saslušani;
- okolnosti na koje će se svedočenje verovatno odnositi i
- okolnosti iz kojih proizilazi ozbiljna opasnost po Vaše zdravlje, bezbednost, imovinu, odnosno po zdravlje, bezbednost ili imovinu Vama bliskih lica.

Posebne mere zaštite

U slučaju krivičnih dela...

- ✓ protiv ustavnog uređenja i bezbednosti;
- ✓ protiv čovečnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom i
- ✓ organizovanog kriminala

...predviđene su i posebne mere koje imaju za cilj zaštitu života, zdravlja, fizičkog integriteta, slobode i imovine učešnika u krivičnom postupku, uključujući žrtve i svedoke, kao i njima bliska lica.

Mere zaštite:

- fizička zaštita ličnosti i imovine;
- promena prebivališta;
- prikrivanje identiteta i podataka o vlasništvu;
- promena identiteta, pri čemu uz ovu meru može biti određena i promena fizičkih karakteristika zaštićenog lica.

Program zaštite može da se sprovodi pre, tokom i nakon okončanja krivičnog postupka, a za njegovo sprovođenje nadležna je Jedinica za zaštitu kao specijalizovana organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova.

Ukoliko smatrate da Vam je potrebna zaštita, obratite se javnom tužiocu ili predsedniku sudskog veća i to im recite!

PRAVO NA NAKNADU ŠTETE PROUZROKOVANE KRIVIČNIM DELOM

Usled izvršenog krivičnog dela, mogu da Vam budu prouzrokovane dve vrste štete:

- ✓ materijalna – umanjenje imovine (obična šteta) i sprečavanje njenog povećanja (izmakla korist) i
- ✓ nematerijalna – nanošenje fizičkog ili psihičkog bola ili straha.

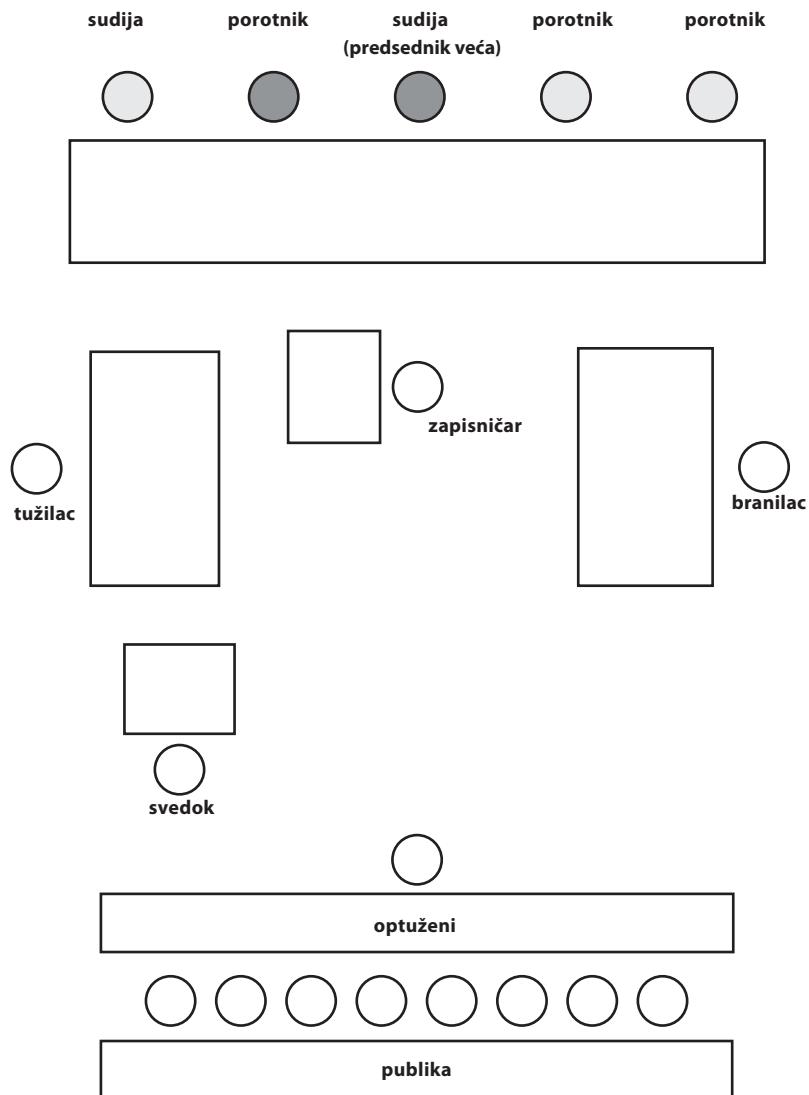
Ukoliko ste oštećeni krivičnim delom, imate pravo na naknadu štete.

Pravo na naknadu štete ostvarićete podnošenjem predloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahteva.

Predlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahteva u krivičnom postupku podnećete organu kome se podnosi krivična prijava (tužilaštvu ili policiji) ili sudu pred kojim se postupak vodi. Imovinskopravni zahtev će se, po pravilu, dosuditi u krivičnom postupku samo ukoliko se radi o imovinskom deliktu gde je utvrđena vrednost stvari – svi ostali slučajevi upućuju se na parnicu.

Parnični postupak se pokreće tužbom za naknadu štete nastale krivičnim delom, nakon okončanja krivičnog postupka, odnosno posle odbacivanja krivične prijave ili obustave krivičnog postupka. Sama parnica je duga i neizvesna, a dosuđeni iznos na ime naknade štete tuženi je dužan da Vam plati.

SKICA SUDNICE

ADRESE I TELEFONI STANICA POLICIJE, TUŽILAŠTAVA I SUDOVA U BEOGRADU

POLICIJA

Policijska uprava za grad Beograd

Adresa: Despota Stefana 107
Telefon: 329 2622 (centrala) i služba 92

POLICIJSKE STANICE U BEOGRADU

Stari Grad

Adresa: Majke Jevrosime 33
Telefon: 323 9732

Čukarica

Adresa: Lješka 17
Telefon: 3556 587

Lazarevac

Adresa: Branka Radičevića 3
Telefon: 812 2123

Mladenovac

Adresa: Vojvode Putnika 2
Telefon: 823 3294

Novi Beograd

Adresa: Bulevar Mihajla Pupina 165
Telefon: 3008140

Obrenovac

Adresa: Vuka Kardžića 4
Telefon: 8723 948

Palilula

Adresa: Mije Kovačevića 15
Telefon: 2750 155

Rakovica

Adresa: Miška Kranjca 2
Telefon: 2814 005

Savski venac

Adresa: Sarajevska 44
Telefon: 2642 949

Voždovac

Adresa: Stevana Prvovenčanog 1
Telefon: 2453 656

Vračar

Adresa: Božidara Adžije 14
Telefon: 3441 869

Zemun

Adresa: Omladinski trg 2
Telefon: 2811 011

Zvezdara

Adresa: Milana Rakića 50a
Telefon: 2413 822

JAVNA TUŽILAŠTVA U BEOGRADU

Prvo opštinsko javno tužilaštvo

Adresa: Savska 17a

Telefon: 360 1400

Drugo opštinsko javno tužilaštvo

Adresa: Savska 17a

Telefon: 360 1400

Treće opštinsko javno tužilaštvo

Adresa: Timočka 15

Telefon: 245 8122

Četvrto opštinsko javno tužilaštvo

Adresa: Bulevar Mihajla Pupina 16

Telefon: 319 0207

Peto opštinsko javno tužilaštvo

Adresa: Ustanička 14

Telefon: 245 8736

Opštinsko javno tužilaštvo Lazarevac

Adresa: 13. proleterske brigade 42

Telefon: 812 0067

Opštinsko javno tužilaštvo Mladenovac

Adresa: Janka Katića 6

Telefon: 823 1140

Opštinsko javno tužilaštvo Obrenovac

Adresa: Bore Ćirića b.b.

Telefon: 872 0176, 8724 275

Okružno javno tužilaštvo

Adresa: Savska 17a

Telefon: 360 1400

SUDOVI OPŠTE NADLEŽNOSTI**Prvi opštinski sud (za opštine Palilula i Stari Grad)**

Adresa: Savska 17a

Telefon: 360 1400

Drugi opštinski sud**(za opštine Savski venac, Čukarica, Rakovica)**

Adresa: Savska 17a

Telefon: 360 1400

Treći opštinski sud (za opštine Vračar, Zvezdara)

Adresa: Timočka 15

Telefon: 245 8122

Četvrti opštinski sud (za opštine Novi Beograd, Zemun)

Adresa: Bulevar Mihajla Pupina 16

Telefon: 319 0207

Peti opštinski sud (za opštine Barajevo, Voždovac, Grocka)

Adresa: Ustanička 14

Telefon: 245 7823, 3083 600

Opštinski sud u Lazarevcu

Adresa: 13. proleterske brigade 42

Telefon: 812 3167, 8121 891

Opštinski sud u Mladenovcu

Adresa: Janka Katića 6

Telefon: 823 1144

Opštinski sud u Obrenovcu

Adresa: Bore Ćirića b.b.

Telefon: 872 0174

Opštinski sud u Sopotu

Adresa: Kosmajska trg 5

Telefon: 8251 197, 8251 354

Okružni sud Beograd

Adresa: Savska 17a

Telefon: 360 1400

Služba za zaštitu oštećenih/svedoka Veća za ratne zločine

Adresa: Ustanička 29

Telefon: 3082 586 i 063/360 10 30

E-mail: okrsud.spp@yahoo.com